

WAAR ZIJN DE REUZEN VAN DIJKTRAJECT IJ ?

Ingo Janssen

Sinds 1997 loop ik samen met twee vrienden enkele ringslangtrajecten aan de noordoever van het IJ-meer nabij Amsterdam. Het betreffen twee korte dijktrajecten, die uit veiligheidsoverwegingen met traject X en traject IJ worden aangeduid. We zien op die locaties meestal veel slangen. Het dijktraject IJ staat bij ons bekend vanwege de grote slangen die er leven. Een zeer oud en groot mannetje is 91 cm en weegt 176 gram. Diverse vrouwtjes - die meestal groter worden dan mannetjes - zijn langer dan een meter, met als uitschieter een dier met een kort staartstompje.

Ondanks de verkorte staart is dit vrouwtje 106 cm lang! Als haar staart compleet zou zijn zou ze ongeveer 120 cm kunnen zijn. Haar gewicht is eveneens spectaculair: ongeveer 500 gram. Nergens in de boeken kwamen we zo'n zware ringslang tegen. Spectaculair is dat ik deze twee reuzen samen zag paren, zowel in 1998 als in 1999: bijna twee meter slang aan elkaar! Naast deze reuzen komen er nog meer ringslangen voor, maar veel meer dan 15 dieren zullen er niet huizen.

De afgelopen drie jaren werden de slangen op traject IJ regelmatig teruggezien, meestal op hetzelfde korte dijktraject. Slechts één keer werd het grote mannetje zo'n 1200 m verderop aangetroffen op een dammetje nabij het vuurtoreneiland, maar vóór de overwintering werd hij weer gezien op zijn vaste stek aan de dijk.

Voorjaar 2000 is geen van de reuzenslangen teruggezien, ook niet de andere slangen die er voorkwamen. Van de oude bekenden

ontbreekt tot nog toe elk spoor van leven. Wel worden af en toe nieuwe slangen aangetroffen, maar de aantallen zijn laag: nooit meer dan twee slangen per ronde, terwijl vorige jaren er af en toe zeven slangen werden gezien per ronde.

Wat is hier aan de hand ?

Het gaat vooral om oudere slangen die hun beste jaren achter zich hebben. Mogelijk zijn ze van ouderdom gestorven. Verder zijn er geen aanwijzingen dat een natuurlijke factor dit verlies heeft veroorzaakt. De winter is zacht geweest. Aan het dijktraject waar de overwinterings-plekken liggen zijn geen werkzaamheden uitgevoerd of anderszins veranderingen aangebracht waardoor de overwinterings-holen in onbruik zouden zijn geraakt. De situatie op het andere traject X laat het tegenovergestelde zien: Er zijn daar dit jaar juist meer slangen gezien dan in de voorgaande jaren. We zijn getuige van dynamiek binnen de metapopulatie waarbij groepen uitsterven en andere groepen floreren, wat de oorzaken daarvan ook mogen zijn.

Helaas moeten we er ook rekening mee houden dat slangen nog steeds worden weggevangen omdat we:

- af en toe signalen opvangen dat Nederlandse slangen, nog steeds via kanalen in Duitsland worden verhandeld;
- af en toe 'mannen met jute zakken' tegenkomen op goede ringslanglocaties;
- uit betrouwbare bron weten dat ringslangen zijn gevangen en elders zijn uitgezet.

*Een
indrukwekkende
reuzen-ringslang
uit Amsterdam*

*Zie over het wegvangen
van slangen ook Nbr. 10,
zomer 1997*